

DE UITDRIJVING VAN PUBLIEKE VROUWEN UIT OOSTENDE TEN TIJDE VAN NAPOLEON

door Drs. L. DANHIEUX

Zoals bijna steeds het geval is bij elke heksenvervolging, kwam de aanval tegen de publieke vrouwen van Oostende zoniet uit een onverwachte hoek, dan toch kwam hij voort uit een heel onverwacht voorval.

Op 8 november 1807, een zondag, was een onverkwikkelijke rel ontstaan tussen de pachter van de overzetsdienst tussen Oostende en Sas-Slijkens en de chirurg van het 13^e Regiment Lichte Infanterie van het Franse garnizoen te Oostende.

De chirurg, Dr. B. Siris, had de prijs van de overvaart overdreven gevonden en, daar hij weigerde te betalen, had de overzetter een pak van hem aangeslagen en het in zijn magazijn gedeponerd. Siris had daarmede geen vrede genomen en hij had de deur van het magazijn ingestampt, maar hij was er niet in geslaagd zijn reisgoed terug te nemen omdat de eigenaar van de boot samen met zijn knechten hem dit belet hadden.

Daarop was de chirurg klacht gaan neerleggen bij de plaatscommandant, maar die had hem naar de politie van Oostende verwezen.

Om 2 uur in de namiddag reeds werden partijen gedaagd en het moet er dadelijk erg aan toegegaan zijn want tot tweemaal toe moest Siris door de dd. commissaris tot kalmte aangemaand worden. Tenslotte had Siris de verschuldigde som voor overzet en schade toegebracht aan het slot van het magazijn op tafel gegooid en was dan zijn pakje gaan ophalen.

Een half uur later stond de chirurg opnieuw bij de politiecommissaris om te vragen waar hij op hem moest wachten. Dit bleek een misverstand te zijn. Siris werd daarbij zó boos dat hij de commissaris de huid vol schold : hij wist niets af van de wetgeving en met hem was de Justitie in goede handen. Aangemaand om de nodige eerbied op te brengen voor een ambtenaar bij het uitoefenen van zijn functies, was Siris kwaad buitengestapt terwijl hij vol misprijzen zei dat hij de commissaris een nul in het cijfer achtte.

Zo ongeveer luidde het verslag van A. Wijckaert, dd. politiecommissaris van Oostende, dat hij overmaakte aan A. Van Iseghem, burgemeester, aan kolonel Muscar, plaatscommandant, en aan de Prefect van het Leiedepartement.

Het ongedateerd antwoord nu van Dr. Siris op dit verslag, dat hij aan kolonel Muscar toestuurde, werd de aanleiding tot de actie tegen de publieke vrouwen. In een vrij retorisch schrijven legt hij het incident van de veerboot terzijde, ook al werd hij gevoelig getroffen door de term « officier de santé » waar hij « chirurgien » is, maar dan valt hij rechtstreeks de politiecommissaris aan, die oogluikend huizen van verderf duldt, waar schurft

en venerische ziekten sluimeren. Daar moet hij vooral optreden en liefst zal hij dan een chirurg onder de arm nemen, die, uit hoofde van zijn beroep, er meer belang bij heeft in dergelijke oorden een onderzoek in te stellen. Zo gaat men trouwens overal te werk.

Kolonel Muscar kon niet anders dan de aanklacht overmaken aan de politiecommissaris, vermits de aantijgingen van onmiddellijk belang waren voor de militairen ter plaatse. Zijn schrijven van 13 november was echter voorzichtig, zonet poeslief. Hij erkende dat de klacht van Siris terug te voeren was tot het incident met de veerboot; hij had derhalve de chirurg acht dagen onder arrest geplaatst, omdat hij de grenzen van de welgevoeglijkheid had overschreden ten overstaan van een ambtenaar, maar tevens liet Muscar aanvoelen dat een onderzoek in verband met de ontuchthuizen zich opdrong. De ganse bundel, die wij tot hier geresumeerd hebben, werd overgemaakt aan de Prefect van het Leiedepartement, die lakonisch in margine noteert: « Sans suite ».

Zonder gevolg bleek hier echter een eufemisme te zijn, want een kleine week na het schrijven van kolonel Muscar, nl. op 19 november, kwam de zaak van de ontuchthuizen weer op het tapijt. Dit keer was het brigadegeneraal Sarrazin, militair bevelhebber over het Leiedepartement, die zich rechtstreeks wendde tot zijn collega, de Prefect. Hij bericht dat hij een voorbeeldige straf heeft gegeven aan Siris wegens gebrek aan eerbied tegenover de politiecommissaris van Oostende, maar hij vraagt tevens dat het nodige zou gedaan worden om de groeiende kwaal bij het leger tegen te gaan. Op de 1.100 man in garnizoen, zijn er zowat 84, die met een venerische ziekte opgenomen werden in het militair hospitaal van Brugge. Hijzelf, Sarrazin, is dadelijk bereid de burgerlijke overheid met alle voorhanden middelen bij te staan om de ontucht te beteugelen.

Twee dagen later al, 21 november, komt de reactie van de Prefect. Hij laat aan generaal Sarrazin weten dat hij hem dankt voor het mededelen van de door hem opgelegde straf, en dat hij de nodige richtlijnen doorgeeft aan de politie van Oostende voor de aanhouding van prostituées die de gezondheid van het garnizoen bedreigen.

Inderdaad, gelijktijdig met de brief aan Sarrazin gericht vertrekt ook een schrijven van de Prefect naar de maire van Oostende met de melding van de cijfers van de slachtoffers van venerische ziekten onder de militairen en met het voorstel van volgende maatregelen, die dadelijk moeten getroffen worden:

1. De prostituées dienen onmiddellijk voorgeleid en onderzocht te worden.
2. Alle vrouwen die besmet bevonden worden met een gevaarlijke kwaal, moeten voor de officier van de veiligheid gedaagd worden, volgens de geldende voorschriften.
3. Dag na dag moeten die vrouwen aangehouden worden, welke openbaar schandaal wekken en bekend staan om kazernen en de wachtposten op te zoeken.

De burgemeester van Oostende liet blijkbaar geen gras groeien over het probleem.

Op 23 november — hij kan pas goed kennis genomen hebben van de brief van de Prefect — meldt hij terug dat de nodige maatregelen getroffen zijn en dat, in feite, de magistraat van Oostende vooruit was op de wensen van de hogere overheid.

Immers, de politiecommissaris had reeds relaas uitgebracht over zijn optreden tegen de publieke vrouwen. Reeds zijn er een aantal aangehouden en zes onder hen blijken door venerische ziekte aangetast. Nochtans schuilt het gevaar niet bij de gekende prostituées, vermits die onder geregelde en scherpe controle staan. Veeleer moet men erover waken dat officieren en anderen geen kamer huren in de stad om er een meisje te onderhouden. Precies dat ontsnapt aan de controle van de politie.

Aldus wordt de bal teruggekaatst naar de legerleiding die, naar het oordeel van de burgemeester, erover dient te waken dat de militairen in de kazernen verblijven. Kazernen, voegt hij er voorzichtig aan toe, die het enige logies moeten zijn van soldaten en onderofficieren.

Het antwoord van de Prefect, weer twee dagen later, is echter formeel. De politie moet over een denombrement van de stad beschikken en dan wordt het eenvoudig de verdachte huizen te bewaken. Het leger kan niet over de militairen waken tussen de appels in.

Nu laat de burgemeester van Oostende de zaak een paar dagen rusten en hij reageert pas op 2 december.

Ingevolge de beschikkingen van de Prefect op 21 en 25 november getroffen, werd, onder toezicht van de politiecommissaris, door de gezondheidsofficieren een onderzoek ingesteld bij de publieke vrouwen. Resultaat : geen enkele vrouw was besmet en er was dus geen reden om in te grijpen !

Nochtans moet de burgemeester er zijn verwondering over uitdrukken dat enkele publieke vrouwen bij een vroegere gelegenheid besmet bevonden en voor de rechter gedaagd, vrijuit gegaan zijn bij vonnis van de rechtbank. Dit vonnis was niet eens ter kennis gebracht van de burgemeester. Dergelijk optreden kan die vrouwen enkel wat meer lef bijbrengen. Burgemeester van Iseghem meent dan ook dat wat hij schrijft bijzondere interesse zal opwekken bij de Prefect. Hoe dan ook als burgemeester zal hij steeds de doelstelling van de Prefect blijven nastreven.

Deze nieuwe wending in de zaak verplichtte de Prefect inlichtingen in te winnen bij de keizerlijke procureur-generaal. Op 5 december schrijft hij hem aan en meldt de vrijlating van publieke vrouwen uit Oostende, hij haalt daarbij ook de cijfers van 84 geslachtszieke militairen op 1.100 aan en vraagt dat men zoals bij vorige gelegenheden de administratie zou bijstaan.

Vier dagen later verwittigt hij de burgemeester van Oostende ervan dat hij tussengekomen is bij de gerechtelijke instanties en vraagt de vrijgelatene vrouwen, met de andere prostituées met venerische ziekten, te laten aanhouden.

Op 15 december beantwoordt de procureur-generaal van het crimineel gerechtshof van het Leiedepartement het schrijven van de Prefect.

De vrijstelling van de publieke vrouwen uit Oostende is gebeurd op grond van gebrek aan bewijzen. Het proces-verbaal bij hun aanhouding maakt geen melding van ontuchthuizen en stelt niet voldoende de schuldvraag vast. Inderdaad, verschillende onder hen zijn thuis bij hun ouders aangehouden en het is onmogelijk een bewijs te leveren dat zij zich regelmatig aan ontucht overleveren. Het feit dat deze vrouwen aan een venerische ziekte lijden bewijst de eigenlijke prostitutie niet. Dergelijke interpretatie kan zoniet een gevaarlijk precedent worden.

Trouwens, vroeger reeds heeft hij aan de politiecommissarissen uiteengezet welke feiten toelaten prostitutie vast te stellen. In het P.V. moeten alle bewijzen geleverd worden, en alle elementen opgenomen, zoals het aantreffen 's nachts van vrouwen die soldaten plagen, met hen lopen, in hun gezelschap aangetroffen worden in het kamp, in de herbergen, in de kazernen, enz.

Hij heeft een brief in dezelfde zin verstuurd naar de politiecommissaris van Oostende, dit op 18 december.

Dan valt, gedurende een paar weken, de stilte over het probleem van de Oostendse prostituées, zoiets als een kerstmisvrede.

Maar plotseling waait dan de hele zaak weer op en nu wordt het menens, want intussen blijkt Parijs op de hoogte gebracht te zijn van wat in Oostende gebeurde.

Inderdaad, op 13 januari 1803 wordt de Prefect aangeschreven door Staatsraad Real, dit uit naam van de Minister van Oorlog. Real dringt aan op spoedige uitdrijving uit Oostende van de talrijke publieke vrouwen, hetgene de politie reeds had moeten doen. De Prefect zal dan ook dadelijk de nodige maatregelen treffen en de uitslag van het ingrijpen naar Parijs overmaken.

Waarschijnlijk heeft de Prefect daarop de commissaris van Oostende aangezet tot bekwame spoed bij het opsporen en aanhouden van de prostituées, maar dan is zijn schrijven niet meer voorhanden in de bundel.

Wèl is het antwoord van Wijckaert, de commissaris van Oostende, bewaard, gedateerd 25 januari en oorspronkelijk vergezeld van vijf bijlagen, maar waarvan vier uit het bundel verdwenen zijn, waarschijnlijk omdat zij verder gaan dan wat vanuit Parijs gevraagd werd en derhalve niet helemaal in de smaak vielen, nl. :

- 1° een staat van meisjes of vrouwen op kamers onderhouden door het militaire garnizoen ;
- 2° een staat van de publieke vrouwen, regelmatig bij de politie ingeschreven ;
- 3° een staat van de publieke vrouwen bij het gerecht aangeklaagd sinds de indiensttreding van Wijckaert ;
- 4° briefwisseling in kopie van Wijckaert met de majoor van het regiment in garnizoen nopens de voorgaande drie staten ;
- 5° een ongedateerd schrijven in kopie van de reeds gekende Siris, chirurg en hulpmajoor van het 13e Regiment Lichte Infanterie, nu wèl voorhanden.

Spottend bericht Siris dat heel wat prostituées aan de aandacht van de commissaris ontsnapt zijn waardoor minstens 100 soldaten van het garnizoen « bedorven » werden. De publieke vrouwen trekken van herberg tot herberg, maar de suppoosten van de commissaris bekommeren zich daar in het geheel niet om, als hun maar glazen bier aangeboden worden door de verbruikers van die herbergen. Daarom dringt Siris aan bij de commissaris opdat hij strikter toezicht zou houden en opdat hij zijn gezondheidsofficieren ertoe zou overhalen grote brillen op te zetten. In postscriptum signaleert Siris verder een herberg waar de prostituées zich vaak ophouden.

Het eigenlijke begeleidende schrijven van de commissaris bevat eerst en vooral excuses om de vertraging in zijn briefwisseling : hij lijdt nl. aan

asthma, wat hem bij hevige mist thuis houdt en hem belet zich persoonlijk door de stad te begeven. Maar enkele korte bedenkingen uit zijn brief zijn belangrijk, waar zij de vinger op de wonde leggen : « Je dois Vous observer, Monsieur le Préfet, que j'ai remarqué que la *misère* est la principale cause de ce que les femmes se prostituent. (Celles nées a Ostende) » (1).

Verder laat hij weten dat zijn bestendige zorg naar het bestrijden van de prostitutie gaat. Publieke vrouwen worden driemaal per maand geneeskundig onderzocht. Tenslotte, zoals hij reeds mondeling heeft bericht, zal het politionele toezicht nooit vruchten dragen « aussi longtemps que la misère sera au degré d'aujourd'hui, elle est a son comble ».

Gewapend met de stukken uit Oostende ontvangen is de Prefect nu in staat om keihard te repliceren op de brief van staatsraad Real en op 29 januari schrijft hij als volgt :

Moest ik de hand van de plaatscommandant van Oostende — lees : zijn bijstaande chirurg Siris — niet erkennen in uw aanmaning om Oostende van publieke vrouwen te zuiveren, dan ware ik verrast geweest. Immers, de politie van Oostende stelt alles in het werk om de kwaal tot de wortel uit te roeien. Niet enkel spoort zij alle publieke vrouwen op, maar ook die welke met venerische ziekte aangetast zijn ; meer nog, zij heeft enkele vrouwen, die vrijgesproken waren door de correctionele rechtbank en daarop teruggekeerd waren naar Oostende, opnieuw smadelijk uit de stad verjaagd.

Verder herneemt de Prefect heel de argumentatie van de bundel om te bewijzen dat de moeilijkheden bij de prostitutie niet bij de lokale magistratuur te zoeken zijn, maar veeleer bij « l'affreuse misère » die tot niet-controleerbare ontucht leidt. Juist bij die vrouwen ligt nochtans de oorzaak van de « epidemie » van geslachtsziekten. Men kent die vrouwen met zekerheid, zoals blijkt uit een bijgevoegde lijst. Ware het dus niet wenselijk minstens de publieke vrouwen op de lijst, die vreemdelingen zijn in de stad, uit Oostende uit te drijven ?

Op 5 februari laat Real weten dat inderdaad de vreemde vrouwen op de lijst voorkomend gedwongen mogen worden Oostende te verlaten. Ingevolgde die brief vraagt de Prefect aan de burgemeester een nieuwe lijst, met publieke vrouwen. Deze lijst wordt hem 2 dagen later overgemaakt. De lijst omvat 20 namen, waarvan 15 van meisjes uit Oostende, of eigenlijk 16 want een meisje is enkel geografisch tot Sint-Winnoksbergen te rekenen. De overige 4 zijn geboren in Brugge (2), Aartrijke en Gent. Zij zijn in Oostende gevestigd sinds 1803 (3) en 1806.

De leeftijd van de publieke vrouwen uit het lijstje schommelt tussen 18 en 26 jaar, met als mediaan 21 jaar, maar met als meest voorkomende leeftijd 19 jaar.

Voortgaande op de staat onder ogen, geeft de Prefect op 15 februari bevel aan de maire van Oostende de 5 niet in Oostende geboren publieke vrouwen bij ontvangst van zijn schrijven te laten uitdrijven, met formeel verbod nog ooit terug te keren, op straf van gevangenneming. Binnen de 24 uur moet de maire de uitvoering van het bevel schriftelijk bevestigen. Als het in Parijs giet, moet het blijkbaar zelfs in Brugge en Oostende regenen !

(1) *Misère* werd door ons gecursiveerd. De bedenking tussen haakjes werd waarschijnlijk bij het herlezen door Wijckaert bijgevoegd.

Wat de Oostendse publieke vrouwen betreft, zij zullen aan regelmatig geneeskundig toezicht onderworpen blijven en de politie zal er over waken dat geen vreemde vrouwen inwijken en dat de soldaten niet lastig gevallen worden op de straat of in openbare gelegenheden.

Per kerende, d.i. op 18 februari, brengt de maire van Oostende de Prefect ter kennis dat 3 van de 5 vrouwen voorkomende op de lijst binnen de 24 uur de stad verlaten hadden. Met hen werd eveneens een meisje uit Breda uitgewezen dat pas 2 dagen tevoren in Oostende was gearriveerd. Voor de andere twee bestaat er wel een moeilijkheid : de éne, hoewel in Sint-Winnoksbergen geboren, woont reeds sinds meer dan 20 jaar met haar moeder in Oostende ; de andere, uit Aartrijke, is bedlegerig (« se trouve ... hors d'état de marcher »). Tot nader bericht vraagt de burgemeester hun uitdrijving te mogen opschorten. Verscherpt politietoezicht zal in ieder geval stipt gehouden worden.

Op 22 februari keurt de Prefect de uitvoering van het uitdrijvingsbevel goed. Ook de zieke zal, zodra genezen, de stad dienen te verlaten. Wat het andere geval betreft moet de Prefect nog overleggen alvorens een besluit te nemen. Vreemde publieke vrouwen mogen in geen geval in de stad toegelaten worden (2). Gelijkwaardig schrijven wordt 's anderendaags door de Prefect doorgestuurd naar staatsraad Real in Parijs.

Het antwoord van Real, die al de maatregelen door de Prefect getroffen goedkeurt, dateert van 3 maart 1808. Alleen het meisje van wie de moeder in Oostende woont mag niet bij de vreemdelingen gerekend worden en kan dus verder in de stad blijven. Deze brief sluit een eerste episode af van publieke vrouwen uit Oostende. Hierbij was de principiëskwestie gesteld en werden algemene maatregelen voorgeschreven. In de volgende maanden en jaren komen nog wel een paar individuele gevallen aan bod, maar die kunnen rustig door de administratie opgelost worden. Prefect Chauvelin kon voortaan de bundel terzijde leggen, met bovenaan het randschrift « Sans suite ».

Uit de bundel van de Prefect van het Leiedepartement, zoals wij hem hier voorgesteld hebben (3), houden wij een vijftal besluiten over :

1. De nood was in een stad van vissers en zeevaarders als Oostende, door de Engelse vloot geblokkeerd, bijzonder fel aan gevoeld.
2. Deze armoede leidde tot klandestiene prostitutie, onder het oogluikend toezien van de ouders der prostituées.
3. De leeftijd van deze meisjes lag vrij laag, nl. doorgaans beneden de 20 jaar.
4. Zij werden vlug aangetast door venerische ziekten, met als gevolg een ware ravage onder de soldaten van het garnizoen. Niet minder dan 7,6 % ervan werd besmet gevonden in 1807.

(2) Dat het voor de politiecommissaris menens was met zijn instructies moge blijken uit het feit dat op 23 februari een prostituée uit Stalhille, naar Oostende teruggekeerd, hoewel vroeger reeds uitgewezen wegens venerische ziekte, de volgende dag reeds wordt uitgedreven. Dit meldt burgemeester van Iseghem op 25 februari aan de Prefect.

(3) R.A. BRUGGE, Fonds der Franse Hoofdbesturen in West-Vlaanderen, nr. 2633.

5. De gecontroleerde prostitutie blijkt daarentegen streng en afdoende te zijn geweest.

CONCLUSIONS

L'étude d'un dossier du Préfet du Département de la Lys concernant l'éviction des filles publiques à Ostende sous le règne de Napoléon nous permet de retenir les conclusions suivantes:

1. La misère se fait particulièrement ressentir dans une ville vouée au trafic maritime et bloquée par la marine anglaise. Tel est le cas pour Ostende.
2. Cette misère amène la prostitution clandestine des jeunes filles indigènes. Cette prostitution est acceptée par les parents mêmes des prostituées, qui accueillent les clients, c.-à-d. les militaires de la garnison à domicile.
3. L'âge de ces prostituées, particulièrement précoce, se situe vers les 19 ans.
4. Sans contrôle aucun, elles sont rapidement atteintes de maladies vénériennes, provoquant ainsi un véritable ravage parmi les soldats en garnison, dont 7,6 % sont hospitalisés en 1807 pour « la gâle et le mal vénérien ».
5. Par contre, la prostitution contrôlée paraît avoir été fort efficace, du fait de la rigueur policière.

Bijlagen

1. *Brief van generaal Sarrazin aan de Prefect van het Leiedepartement.*

Au Quartier-Général à Bruges, le 19 novembre 1807.

Sarrazin, Général de Brigade, etc.
à Mr. le Préfet, etc.

J'ai l'honneur de vous rendre compte, Monsieur le Préfet, qu'un manquement d'égards ayant eu lieu envers Mr Le Commissaire de police d'Ostende, j'en ai ordonné la punition exemplaire. Je vous prie d'engager cet officier à continuer l'exercice de ses fonctions avec le même zèle, pour arrêter s'il est possible les progrès d'un mal, jusqu'à ce jour, toujours croissant. Il se trouve à l'hôpital militaire environ 84 vénériens sur une garnison de 1100 hommes, ce qui est énorme. Soyés persuadé de mon empressement à faire seconder l'autorité civile, et à la soutenir de tout mon pouvoir, dans tout ce qui sera relatif à l'utilité publique.
Je vous prie, etc.

(getekend) Sarrazin.

2. *Brief van A. van Iseghem, burgemeester van Oostende, aan de Prefect.*

Ostende le 23 Novembre 1807.

Le Maire de la Ville d'Ostende, etc.
A Monsieur le Préfet, etc.

Monsieur le Préfet !

à la réception de la lettre que Vous m'avez fait l'honneur de m'écrire le 21 de ce mois j'ai fait appeler le commissaire de police à l'effet de concerter avec lui les moyens convenables pour atteindre toutes les femmes prostituées, suivant vos intentions.

Il résulte du rapport que m'a fait le commissaire que déjà il s'était occupé activement de cet objet, puisque sur un certain nombre de ces femmes qu'il avoit arrêtees, six ont été reconnues atteintes du mal vénérien et traduites récemment devant le magistrat de sûreté ; quoique les filles vivant dans les maisons publiques soient soumises à des fréquentes visites des officiers de santé, je viens d'ordonner une arrestation et une visite générales, dont je n'attends pas un grand résultat parce que ces sortes de filles sont surveillées de près et que les militaires ne fréquentent pas.

La principale cause du mal consiste (et l'expérience l'a déjà prouvé) en ce qu'un grand nombre de sous officiers de la garnison et autres entretiennent des filles en chambre chez des habitans; il est difficile de parvenir à la découverte de ces prostituées d'autant plus dangereuses que leur genre de vie les soustrait à la surveillance et à l'action de la police.

Il seroit à désirer que l'autorité militaire interdit à tout militaire d'occuper en ville soit par eux soit par leurs entretenues aucun appartement, et qu'elle s'assurât de l'exécution de cette défense par une police rigoureuse des casernes qui doivent être l'unique logement du soldat et des sous-officiers.

Je suis persuadé qu'une telle mesure auroit un excellent succès. J'aurai soin de Vous informer, monsieur le Préfet, du résultat des perquisitions qui seront continuées.

J'ai l'honneur, etc.

(getekend) A. van Iseghem.

3. *Brief van A. Wijckaert, politiecommissaris van Oostende, aan de Prefect.*

A Monsieur le Préfet, etc.

Monsieur le Préfet.

En execution des ordres que Vous m'avez donné j'ai l'honneur de Vous adresser 1° l'Etat des filles et femmes entretenues en chambre par des sous officiers et soldats de la garnison 2° l'Etat de toutes les filles publiques inscrites comme telles a la police 3° l'Etat des filles publiques traduites en jugement depuis mon installation 4° copies de la correspondance relative a cet objet avec le Major du Régiment 5° copie de la lettre que m'a écrite Mr. Siris chirurgien aide major du Regiment.

Je dois Vous observer, Monsieur le Préfet, que j'ai remarqué que la misère est la principale cause de ce que les femmes se prostituent. (Celles nées a Ostende)

Depuis mon entrée en exercice mes soins constants ont été dirigés vers cette partie de l'administration. Toutes les filles publiques sont astreintes a des visites regulieres trois fois par mois.

Comme j'ai eu l'honneur de Vous l'observer de vive voix la police ne pourra être exercée efficacement aussi longtems que la misere sera au degré d'aujourd'hui, elle est a son comble.

Un accès d'asthme qui m'a fait garder la chambre est la cause, Monsieur le prefet, du retard que j'ai mis dans ce travail ; cette incommodité que je ressens particulièrement ici a cause des brouillards epais est cause du retard dans mes operations et des peu de courses que je fais dans la ville.

Je Vous prie, etc.

Ostende le 25 janvier 1808.

(getekend) Wijckaert A.

4. *Brief van staatsraad Real aan de Prefect.*

Police Générale

Paris le 5 fevrier 1808.

N° 3337 R 2

D'après votre rapport, Monsieur, du 29 Janvier au sujet des filles publiques qui existent à Ostende, vous êtes autorisé à faire sortir de la ville toutes celles qui y sont étrangères. Son Excellence informe le Ministre de la Guerre des circonstances qui concernent son département.

Recevez l'assurance de mes sentiments affectueux.

Le Conseiller d'Etat chargé du 1er arrondissement.

A Monsieur le Préfet de la Lys.

(Getekend) Real.

5. *Uittreksel van de minute van de brief van de Prefect aan de burgemeester van Oostende.*

15 février 1808.

A Monsieur le maire de la ville d'Ostende.

Je vous préviens, Monsieur que S.E. le Sénateur Ministre de la Police Générale a décidé le 29 Janvier dernier que toutes les filles publiques qui existent à Ostende et qui sont étrangères à cette ville, seraient tenues d'en sortir sur le champ...

Je vous recommande Monsieur d'apporter la plus grande exactitude dans toutes les dispositions que vous prescrivez en exécution de la présente.

(Geparafeerd) F.C.